

Mijn hond valt uit naar andere honden

Hoe ga ik om met een reactieve hond?

Veel honden reageren op andere honden als ze aan de lijn zijn. Waarom doen ze dat eigenlijk en wat kun je er aan doen om de situatie te veranderen? Heb je er wel eens bij stil gestaan om je hond in zo'n situatie juist te steunen en samen de situatie aan te pakken?

Waarom doet mijn hond zo?

Eén ding staat vast... geen enkele hond gaat opeens uitvallen naar andere honden, daar ligt meer aan ten grondslag. Wil je het gedrag beter begrijpen en zelf gemotiveerd raken om er iets mee te gaan doen, kijk dan eerst naar de mogelijke oorzaken van het probleem. Ga voor jezelf de volgende punten na:

- Vertonen ouders, broers of zusjes soortgelijk gedrag?
- Is het verleden (voor een deel) onbekend vanwege herplaatsing (buitenland/Nederland)?
- Kun je een aanleiding voor het gedrag herleiden naar het temperament van het ras van de hond en de lijn waar hij uitkomt? Heeft de hond opvallende karaktereigenschappen die een rol kunnen spelen bij het gedrag? Denk daarbij aan o.a. werklust, zelfstandigheid, gereserveerdheid, prikkelgevoeligheid, onzekerheid.
- Kun je een aanleiding van het gedrag herleiden naar de socialisatie? Is de hond onvoldoende gestimuleerd in het op adequate wijze contact maken met mensen, honden, geluiden en andere omgevingsprikkelers? Of is hij misschien overprikkelend in een onrustige omgeving?
- Heeft de hond qua ras een uiterlijk dat door andere honden verkeerd geïnterpreteerd kan worden?
- Heeft de hond eerder een trauma opgedaan met andere honden, los of aangelijnd?
- Heeft de hond pijn, jeuk of zit hij niet lekker in zijn vel?

Kun je één of meer van deze vragen beantwoorden met JA, dan heb je een hond getroffen waarbij de opvoeding bij voorbaat al extra uitdagingen kan geven. Een professional zou hier al een hele kluit aan hebben om dit in goede banen te kunnen leiden, laat staan de gemiddelde hondeneigenaar.

Heb je echt alles eraan gedaan om het gedrag in goede banen te leiden, neem het jezelf dan niet kwalijk als het toch niet is gelukt. Voor al het gedrag is er een nieuwe weg in te slaan, waarvan meer inzicht in de oorzaken de eerste stap is.

Besef je goed dat reactief gedrag altijd één of meerdere achterliggende oorzaken kent. Het gedrag is slechts een uiting van spanning. Reactief gedrag is een effectieve manier om een prikkel (bijvoorbeeld een andere hond) op afstand te houden. Omdat de ander vaak doorloopt, heeft het gedrag succes en herhaalt het zich steeds vaker en fanatieker.

Reageer jij zelf adequaat in een voor je hond moeilijke situatie?

Het is natuurlijk niet alleen de hond die ervoor zorgt dat een situatie een probleem wordt. Jouw reactie op de situatie heeft daar een sterke invloed op. Het mag duidelijk zijn dat het een wisselwerking is tussen jou en je hond. Laat je dan ook niet aanpraten dat het alleen aan jou ligt, honden zijn heel goed in staat om zelf te denken en te handelen in een bepaalde situatie.

Ga nu eens voor jezelf na hoe jij handelt als je hond reactief is naar een andere hond? Laat je de hond de situatie zelf oplossen of begeleid je hem er doorheen? Wordt je boos en verlies je zelf de controle of blijf je rustig en beheerst? Als je zelf pas reageert als de hond in actie komt, kun je het uitvallen niet meer voorkomen.

Omdat dit al de zoveelste keer was, geeft het frustratie en boos worden is dan vaak een logische reactie. Je wilt niet dat je hond zo doet en mensen veroordelen nu eenmaal erg snel. Boos worden maakt de situatie echter vaak alleen maar erger. De hond wordt extra alert, krijgt nog meer spanning en gaat zich nog meer opfokken. Dat werkt dus niet om het probleem aan te pakken. Wat WEL werkt is om het gedrag van een andere kant te gaan bekijken. Er is altijd een reden voor bepaald gedrag. Als je begrijpt waarom je hond zo reageert, dan kun je het gedrag ombuigen naar gewenst gedrag.

Hoe lang bestaat het probleem en hoe heftig is de reactie van de hond?

Voordat we in oplossingen gaan denken is het goed om stil te staan bij de situatie waarin jullie je bevinden. Het kan namelijk zijn dat het probleem makkelijk op te lossen is. Het kan ook zijn dat het alleen maar beheersbaar te maken is. Dat is afhankelijk van heel veel factoren, zoals de leeftijd waarop het gedrag begonnen is, hoe lang het probleem reeds bestaat, hoe de hond reageert als hij los loopt, hoe heftig de hond reageert en hoe lang het duurt voordat hij herstelt. Een professional kan op basis van deze informatie een inschatting maken van jullie situatie.

Realiseer je van te voren goed wat je te wachten staat als je het probleem wilt gaan aanpakken. In de meeste gevallen heb je professionele doelgerichte begeleiding nodig en krijg je elke dag te maken met 'huiswerk' daarvoor.

Aan de slag!!!

De nieuwste inzichten op het gebied van probleemgedrag gaan uit van het trainen op de communicatiesignalen die de emoties van de hond aangeven. Emoties zijn een voorloper op gedrag. Als je de emotie kunt veranderen, volgt het gedrag vanzelf. Wij noemen dit in onze aanpak Emotie-Regulatie-Training. Veel oefeningen in deze training zijn gebaseerd op het leren van zelfbeheersing, waarbij de hond leert rustig te blijven ten opzichte van de 'trigger'hond. Voor honden die moeite hebben om in een kleine groep te werken, hebben we een speciale één op één BAT-training (Behaviour Adjustment Training). Naast zelfbeheersing is het ontwikkelen van zelfvertrouwen erg belangrijk. Dit doen we o.a. door verschillende lichamelijke uitdagingen binnen het balansparcours, uitdagende zoekspelletjes, denkspelletjes en rustgevende ontspanningsoefeningen met massage en TTouch. De begeleider speelt bij alle oefeningen een belangrijke rol, je moet immers samenwerken om je trainingsdoel te bereiken! Veel positieve feedback (stem, lekkers en/of spel) voor kleine stapjes in de goede richting geeft de hond vertrouwen in wat je wel van hem verwacht, waardoor hij beter kan ontspannen en sneller leert.

Communicatiesignalen als basis voor een goede training

Het leren herkennen van de communicatiesignalen van jouw hond staat in de training absoluut bovenaan. Als jij je hond goed begrijpt, kun je hem een situatie aanbieden die hij goed aankan waardoor hij succeservaringen kan opdoen.

Kijk maar eens of je van het gehele traject van het benaderen van een hond de communicatiesignalen kunt opschrijven. Als je goed oplet, zie je dat je hond al vanaf een grote afstand communiceert. Dat zijn vaak subtiele signalen, waarmee een hond probeert zichzelf of zijn omgeving te kalmeren, zoals kijken, mond aflikken, snuffelen, onrustig bewegen. Naarmate je steeds dichterbij gaat, zie je dat deze signalen steeds vaker gebruikt gaan worden, totdat de afstand te klein wordt en de signalen overgaan naar stress of zelfs dreiging. Let ook op de veranderende houding van de hond. Het totaalplaatje van signalen en houding geeft een duidelijk beeld van hoe jouw hond gaat reageren. Als alles te lang stil staat, heeft de hond spanning, hij kan zich dan moeilijk of niet meer zelfstandig losmaken van de prikkel en kun je er van uitgaan dat er een reactie volgt met dreigsignalen en reactief gedrag.

Wat wij vaak zien is dat communicatiesignalen (bewust of onbewust) genegeerd worden om het gedrag te stoppen. In de meeste gevallen werkt dat alleen maar averechts, omdat de hond dan juist leert deze signalen over te slaan en sneller stress- of dreignsignalen gaat gebruiken. Ga je gericht trainen op de signalen ofwel de emotie, dan zie je dat de hond meer ontspant en stappen vooruit gaat zetten.

Een ander uiterste is dat de hond tijdens de training alleen maar contact blijft houden en je geen moment uit het oog verliest. De hond leert hiermee het kunstje, alleen leert hij niet omgaan met zijn omgeving. Een voorbeeld daarvan is een hond die terwijl hij braaf volgt opeens uitvalt naar een andere hond. Uit navraag bij de eigenaar blijkt dat hij dat altijd doet en daarna snel herstelt. Mooi dat het een kort moment is en de hond snel herstelt, alleen werkt deze training niet voor het aanpakken van het uitvallen naar andere honden. Je leert hem juist alert te zijn op zijn omgeving en bij het minste geringste wat de hond niet vertrouwt, valt hij 'opeens' uit.

Opvallend is dat veel honden 'problemen' hebben met het communiceren met andere honden. Als je verder kijkt, zou het een rol kunnen spelen dat veel honden op jonge leeftijd al beperkt worden in hun communicatie met andere honden. Als jouw hond op jonge leeftijd zich al wat stoerder gedraagt naar een andere hond en daarbij geluid van bijvoorbeeld een lichte grom maakt, wordt dat veelal als erg vervelend gedrag gezien en probeer je de hond snel mee te nemen. Als je aangeliend deze situaties gaat vermijden, zal je los van de lijn ook niet snel iets gaan uitproberen. Het wordt dan steeds moeilijker om sociale vaardigheden goed te kunnen oefenen.

Een lichte grom hoort bij de gewone communicatiesignalen van de hond. Het kan zijn dat hij daarmee aangeeft dat een ander te druk is en dan is dit hele nette hondentaal. Het is anders als de hond een lichte grom geeft, over de andere hond heen gaat staan en hem platdrukt, om maar even een voorbeeld te noemen. Alle signalen behoren wel tot de communicatiesignalen van de hond, alleen in deze combinatie gebruikt is dit geen nette hondentaal. Tijd voor deskundige hulp. Als je er op tijd bij bent, kun je heel veel situaties oplossen of onder controle krijgen.

Emotie-Regulatie-Training

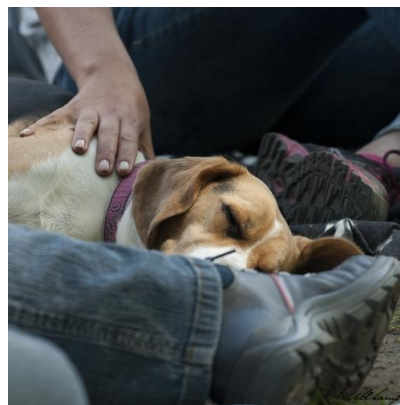
Als je bewust bent van de communicatiesignalen en de emoties die bij jouw hond een rol spelen, kunnen we gaan trainen. Op de hondenschool kunnen we in een veilige omgeving situaties in scène zetten. In onze training begeleiden we jou en de hond in adequaat handelen, trainen op basis van de emotie en het opbouwen richting prikkels.

Als eerste reiken we je technieken aan waardoor jij de hond beter kan begeleiden in een moeilijke situatie. We leren de hond naast te lopen en oogcontact te maken. Daarnaast leer je zelf goed vooruit te kijken en te reageren op de situatie die nadert. Je gaat in kleine stappen een prikkel naderen, waarbij je steeds uitgaat van de signalen van de hond. Rust en ontspanning is belangrijker dan gehoorzaamheid. Als de hond op een bepaalde afstand de andere hond kan zien en rustig blijft, ga je de afstand verkleinen. Je zult al snel merken dat jij én de hond succes hebben, waardoor jullie beiden meer kunnen ontspannen. De eerste stappen zijn gezet, nu doorzetten!

Bewust leren ontspannen

Probleemgedrag zorgt voor spanning in het lichaam. Als een hond uit balans is, zie je dit niet alleen terug in zijn communicatie, houding en gedrag. Het lichaam zelf is dé bron van informatie over hoe het met jouw hond gaat. In de theorieles en de eerste praktijkles doen we een volledige lichamelijke scan op temperatuurverschillen en spierspanning. Reactieve honden hebben vaak een lichamelijke onbalans en zetten meer gewicht op de voorhand. Daardoor ontstaat in veel gevallen kou en spierspanning op de rug en achterhand. Om het lichaam te helpen ontspannen, gaan we gericht aan de slag met ontspanningstechnieken uit de massage en TTouch®. Dit is zelfs zo interessant dat we in de loop der jaren een 3-jarige opleiding tot Kynologisch Massagetherapeut hebben opgesteld.

Natuurgeneeskundige ondersteuning en samenwerking met specialisten

Veel reactieve honden zitten niet zo lekker in hun vel, waardoor ze veel minder kunnen hebben. Dat kan een mentale/emotionele oorzaak hebben, maar ook een fysieke oorzaak. Veel honden blijken iets te mankeren, vaak zonder dat de eigenaar het weet. Een natuurgeneeskundig therapeut kijkt goed naar de totale fysieke, mentale en energetische balans en kan ondersteunen om de balans te herstellen en daarmee oorzaken van het probleemgedrag weg te halen, voor een sneller resultaat en constanter resultaat op lange termijn.

Een goede controle door een natuurgeneeskundig therapeut of regulier dierenarts (met ervaring met gedragsproblemen bij honden!) zou standaard moeten zijn bij gedragsproblemen. Wanneer hier een mogelijk probleem ontdekt wordt, dan is een doorverwijzing naar een specialist op zijn plaats. Denk bijvoorbeeld aan een Osteopaat, Chiropractor, orthopeed, etc.

Sta ook eens even stil bij....

Trainen in jullie directe leefomgeving kan soms te moeilijk zijn. Allereerst omdat er al gewoontegedrag kan zijn ontstaan, waardoor de hond al heftiger reageert. Ten tweede omdat de hond dit vaak beschouwt als verlengde van het eigen terrein en daardoor wil waken of beschermen. Zorg ervoor dat je situaties opzoekt die overzichtelijk zijn, zodat je een andere hond goed ziet aankomen. Vermijd smalle paadjes en onverwachte hoekjes, om confrontaties en negatieve ervaringen, te voorkomen. Vaak helpt het ook als je tijdelijk in een andere omgeving gaat wandelen om daar eerst nieuwe gewoonten te ontwikkelen.

Ontspannen wandelen begint bij het tijd nemen om samen te gaan wandelen en er iets leuks van te maken. Loopt je altijd met je telefoon aan je oor hetzelfde rondje, dan ben je niet in contact met je hond en is de wandeling dagelijkse saaie kost. Twee goede redenen voor de hond om lekker zijn eigen plan te trekken. Wat is dan wel leuk? Eigenlijk is dat heel simpel. Loop eens een andere route, geef hem korte eenvoudige opdrachten (zit, lig, kijk of juist een grappig kunstje zoals een rondje draaien), speel met hem onderweg, laat hem iets zoeken en doe wat balansspelletjes met de attributen die je op je 'parcours' tegenkomt.

Hoe sta je zelf op het moment in het leven? Kun je zelf goed ontspannen en is de stress alleen gerelateerd aan de situaties die met andere honden ontstaan óf heb je zelf zoveel stress dat dat mede bepalend is voor hoe een situatie afloopt?

Professionele begeleiding

Heb je interesse in professionele begeleiding rondom dit thema, dan bieden wij, Nicole van Rhee, Judith Hofman en Pascale Zwart, bij N&N Dogtrainers de cursus Zelfbeheersing & Zelfvertrouwen voor hond én baas aan. We trainen in een kleine groep van 4-6 combinaties met 2 gediplomeerde kynologisch instructeurs. Onze unieke combinatie van Gedragstherapie, Natuurgeneeskunde, Massage, TTouch en BAT maakt het dat we voor elke combinatie een nieuwe weg kunnen inslaan. We geven deze trainingen nu 7 jaar met groot succes en zijn zelf erg gemotiveerd om eigenaar en hond een nieuwe weg te bieden, ongeacht het probleem wat er speelt.

Wil je meer informatie over de cursus, kijk dan op www.dogtrainers.nl.

Wil je meer weten over wat massage of TTouch® kan doen in gedragstherapie, kijk dan op www.kynomassage.nl.

Zelf leren hoe je op deze manier kunt lesgeven?

Wij verzorgen ook een 3-daagse Instructeurscursus Zelfbeheersing & Zelfvertrouwen. Kijk voor meer informatie en aanmelden op www.dogtrainers.nl.

Credits

Tekst: Judith Hofman en Nicole van Rhee

Fotografie: Edward Veldkamp